List 52. **NOVICE** Tečaj LV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr.. — pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. decembra 1897.

Vabilo na naročbo „Novic“.

Leto se bliža svojemu koncu in bliža se čas, da se bodo čitatelji zopet morali odločiti, kake liste naj si naroče za bodoče leto. Ker se je zadnji čas slovensko časopisje močno pomnožilo, ni to več lahka stvar.

„Novicam“ ni treba razvijati svojega programa, ker je že dovolj znan. Njih program je znani stari slovenski program, katerega so se držali dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Toman in Svetec in kateremu so „Novice“ bile zveste v najtežavnejših časih. Hodile bodo nekako srednjo pot in bojo ne bodo iskale, a vendar odločno branile slovensko narodno stališče proti vsakomur.

Poganjale se bodo odkritosrčno za najširšo in neposredno volilno pravico, kakor so se dosedaj najdoslednejše izmej vseh slovenskih listov, ker so prepričane, da bodo postavodajni zastopi tem bolje izražali pravo mnenje naroda, čim bolje bo vsem stanovom omogočeno, izražati ob volitvah svoje mnenje.

Smatrale bodo za svojo nalogo, zagovarjati koristi srednjih in nižjih stanov. Posebno pozornost bodo obračale na koristi našega kmeta in obrtnika. Ta dva stanova sta stebra našega naroda. Posebno kmet nima pri nobenem narodu tacega pomena, kakor pri našem. Naš kmet ni samo tisti, ki druge stanove preskrbuje z živežem, temveč najboljši močje našega naroda so se rodili v kmetskih hišah, naši najboljši pisatelji, učenjaki, politiki so največ iz kmetskih hiš, tako da lahko rečemo, da je kmet rešil našo narodnost.

V mestih je pa najvažnejši obrtni stan. To je jedini nezavisni stan, na katerega se moremo Slovenci zanašati, zato je pa dolžnost slovenskih politikov in časopisov, da ne pozabljajo koristi tega stanu.

„Novice“ bodo v novem letu v jedrnatih in stvarnih člankih pojasnjevale vsa politična vprašanja. Posebno pozornost bodo obračale kakor dosedaj slovenskim in slovanskim vprašanjem. Poganjale se bodo z isto odločnostjo za narodno jednakopravnost in narodne pravice avstrijskih Slovanov, kot so se vedno v njenem polstoletnem obstanku.

Skrbele bodo pa tudi za pouk kmeta in obrtnika. Pri tem mislijo posebno pozornost obračati novim iznajdbam. V poučnem in zabavnem delu bodo skrbele za primerno poučno in zabavno gradivo.

Splošno se bodo „Novice“ trudile v novem letu vsestranski zadovoljiti svoje čitatelje, do katerih se obračajo s prošnjo, da jim ostanejo zvesti v novem letu in še kaj novih naročnikov pridobe.

Dolžnost je pa, da izrekamo koncem leta tudi zahvalo vsem sotrudnikom in jih prosimo, naj nam ne odreko svoje pomoči v novem letu. Posebno bi nam bilo ustreženo s kratkimi poročili o dogodkih po Slovenskem, kar se lahko sporoči na dopisnici.

Izhajale bodo „Novice“ v dosedanji obliki in obsegu tudi v novem letu in cena jim ostane stara in sicer za ljubljanske naročnike v tiskarni prejemane: za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr. Po pošti prejemane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača ze celo leto 40 kr. Naročnino se pošilja: **Blasnikovi tiskarni v Ljubljani.**

Na sveti večer.

Slava Bogu v višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje! Tako se je glasilo angeljsko oznanilo v tisti noči, ko se je po neskončni milosti božji rodil trpečemu človeštvu Odrešenik, ko je postal stvarnik svojega lastnega sina na zemljo, da s svojo srčno krvjo odkupi in nakloni človeštvu večno življenje. Blažen spomin učlovečenja božjega, blažen praznik, ki nas spominja na ta preporod človeškega rodu. Iskrene hvaležnosti do milosti božje se širi srce na sveti večer vsakemu kristijanu, radostnim srcem posluža v cerkvi petje o rojstvu Kristovem in radostnim srcem se oziramo nazaj v otročja leta, ko smo sredi najdražjih nam bitij, v sreči in v blaženstvu molili: Mir ljudem, ki so blage volje!

Tudi nocojšnji večer dvigamo svoja srca k vsegamogočnemu, tudi nocoj se veselimo rojstva odrešenikovega a greni nam ta spomin pogled na sedanjost, na neusmiljeni boj, ki pretresa v sedanjosti mili naš slovenski narod. Boli nas in pozabiti tudi nocojšnji večer nemoremo, da sedanji rod tako napačno umeva oznanilo angeljsko, ki se je glasilo to noč pred 1897 leti nad bornim hlevom betlehemskim. Ta rod ne umeje, da je bilo angeljsko oznanilo le preludij onemu vzvišenemu, kateri se je glasil in naj bi se glasil na veke vekov: Ljubite se med seboj!

Na tem temeljnem nauku sloni vse učenje krščansko. Sin božji je prišel odrešit človeštvo, ki je bilo polno sovraštva, rodove, ki so se v divjih bojih uničevali svoje bližnjike — vse te je prišel on učit, da so bratje, da so ustvarjeni po božji podobi da je zategadelj jednakopraven ves človeški rod, da se morajo ljubiti vsi ljudje na zemlji, ki so blage vólje.

Žal, da po neskončni previdnosti božji še ni prišel tisti čas, ko postane kri in meso ta vzvišeni nauk Izveličarjev, ko bodo bratje vsi narodi. Zlasti slovenskemu narodu še ni prišla doba krščanske jednakopravnosti še vedno mora biti neizprosni boj za svoj obstanek v domovini, katero mu je določila milost božja. A v ponižnosti in pobožnosti se klanja naš narod volji Gospodovi in v neomehljivi zvestobi čaka tistega dne. ko se tudi njemu oznani: Mir ljudem, ki so dobre vólje!

Bog je take izkušnje v različnih časih poslal tudi drugim narodom in vsi so je prebili in preboleli. Razcepila se jo prej jedina cerkev božja in danes slavi krščanstvo žalibog v različnih oblikah in z različnimi obredih jednega in istega Boga. A čas pride, ko poteče doba razcepljenja in temote, ko se vsi narodi združijo v jedno molitev k jednemu Bogu, ko postane dejstvo beseda Izveličarjeva: Ljubite se med seboj. Vsakemu narodu pa je sojeno, delati na to, da prej ko prej preboli to izkušnjo, in njegova stvar je, da po meri svoje žilavosti in gorečnosti danes ali šele jutri postane doležen tudi zemeljskih dobrot, izposlovanih človeštvu s krvju sina božjega.

V tej nadi se obračamo nocojšnji večer do svojih slovenskih rojakov, proseč, da naj ne opešajo v boju za narodne naše svetinje, in naj se ne puste v tem boju moliti po besedah in dejanjih onih, katere je tudi našemu narodu poslala v izkušejo previdnost božjo. Sursum corda! Neskaljena, nepopačena beseda božja bodi nam zvezda-voditeljica v trdem boju za narodni obstanek, ona nam obeta končno zmago pravične naše stvari in na nas je, da ne zavlečemo te zmage. Posvetnega gospodstva zastopnikov svoje cerkve nas Bog po svojem sinu ni učil in isto tako nas ni učil narodnega fatalizma. Ako torej z vsemi svojimi silami delujemo na to, da bi se prej ko prej tudi na narodu slovenskem obistinilo angeljsko oznanilo, tedaj delu emo po nazorih božjih, odkritih nam vsled učlovečenja sina božjega, delujemo po božjih besedah: Ljubite se med seboj, kot jednakopravni bratje, kajti to velja ne le glede narodov kot takih, ampak tudi glede posamičnih stanov v istem narodu.

Zategadelj ne grešimo, ako se ustavljamo vsakemu nasilstvu, bodisi narodnemu ali socijalnemu, ako zlasti ne priznavamo politične nezmotljivosti nikomur, kdor je od krvi in od mesa. V tej zavesti delovali bodemo tedaj tudi v naprej in v tej zavesti kličemo nocojšnji veče vernemu narodu slovenskemu iz dna srca. Dal Bog ti, mili narod, skoro, preskoro vesele božične praznike!

Politični pregled.

Položaj. — Razmere v naši državi se še vedno niso pojasnile in ker vlada nima upanje, da bodo Nemci dovolili mirno zborovanje državnega zbora, hoče najnujnejše stvari tako nagodbeni provizorij, budgetni provizorij in zakon o kontingentu rekrutov uveljaviti najprej s cesarsko naredbo na podlagi § 14. potem pa začeti nova pogajanja s strankami. Za posredovalca si je izbrala češkega dež maršala princa Lobkovica. Bode-li to novo pogajanje uspešnejše od prvih, je dvomljivo. Pogojev, kateri so Čehi stavili, ne sprejmejo Nemci; ti zahtevajo, naj se jezikovne naredbe brezpogojno prekličejo, česar Čehi ne bodo nikdar dovolili. Gautsch je nameraval samovoljno preklicati jeden del jezikovnih naredb, ali Čehi so mu že naznanili, da bi mu v tem slučaju delali najodločnejšo opozicijo. Gautsch je v očitni stiski, kajti čedalje jasneje mu mora biti, da sprave ne doseže, da bode moral ali državni zbor razpustiti ali pa sistirati ustavo. Najbolje bi seveda bilo, ko bi Gautsch odstopil, ker ni mož zato, da bi rešil našo krizo.

Premembe v namestništvu. — Že v zadnji številki smo omenili važne premembe, katere so se zgodile v nekaterih namestništvih Na mesto Rinaldinija v Trstu poslani grof Goess ni prijatelj Sloveucem. Služboval je svoj čas na Primorskem in krepko podpiral protislovansko politiko namestništva, na Koroškem pa je bil najuplivnejši nasprotnik Slovencev in jim je premnogo škodoval Novi dež predsednik koroški Freydenegg je homo novus in zategadelj upajo Slovenci, da jim morda ne bo nasproten. Dež predsednik na Solnograškem je postal grof St. Julien-Wallssee, deželni predsednik v Bukovini pa baron Bourguignon. Vrsta prememb s tem še ni zaključena, kajti v kratkem stopi moravski namestnik Spens-Boden v pokuj in mu bo treba poiskati naslednika.

Delegaciji. — Zadnja seja avstrijske in ogerske delegacije je bila dne 22 t. m. V tej seji sta delegaciji odobrili finančni zakon za l. 1898. svoto. po kateri se razdele prispevke mej Cislitvasko in Ogersko, določi cesar.

Shod zaupnih mož mladočeške stranke se je vršil minolo nedeljo v Pragi. Na shodu je dr. Herold poročal o

zadnjih dogodbah v parlamentu in o postopanji čeških poslancev. Shod je to postopanje odobril, izrekel obžalovanje, da se je nemškim razgrajačem žrtvoval Badeni in izrekel pripravljenost, porazumeti se z Nemci, toda samo na podlagi popolne jednakopravnosti obeh narodov in celokupnosti češkega kraljestva. Dalje se je shod izrekel za to, da ostanejo češki poslanci v sedanji večini in zahteval, naj se da deželnim zborom priliko, da skrbe za koristi dežele in se izreko v sedanjem položaju.

Minister za Gališko. — Ministerski predsednik baron Gautsch se ni mogel odločiti, da bi bil ministra za Gališko izbral izmej poljskih poslancev, ampak je ta portfelj poveril poljskemu uradniku, umirovljenemu namestniku Löblu, kateri nima mej Poljaki nikacega upliva. Baron Gautsch je šele nekaj dnij minister, vender prodira tudi že v najčirših krogih mnenje, da je samo dober uradnik, v nalogah državnika pa da nima pravega pojma.

Hrvatska. — V hrvatskem saboru so morali narodni poslanci poseči po skrajnem sredstvu, katero jim je na razpolaganje, morali so začeti obstrukcijo, da se ubranijo nasilstev madjaronskih izdajalcev domovine. Počenjanje madjaronskih poslancev presega že vse meje. Pri razpravi o proračunu so vtihotapili v zapisnik nekaj besed in dolžili poslanca dr. Potočnjaka, da jih je izgovoril. Dasi je Potočnjak temu ugovarjal, izključili so ga Madjaroni kar za 70 sej! Dalje se je pokazalo, da sprejema vlada račune in dopise v madjarskem jeziku in ker so narodni poslanci proti temu protestovali, ker je to popolnoma nezakonito, so jim Madjari hoteli usta zamašiti Na to je opozicija začela obstruiratl tako, da so madjaronski sleparji sejo zaključili, Razmere na Hrvatskem so prava sramota za celo monarhijo.

Ogerska. — Poslanska zbornica ogerska razpravlja sedaj o zakonskih načrtih tičočih se nagodbe o Cislitvanske. Opozicija zateva odpravo nagodbe in se zategadelj ustavlja tem zakonskim načrtom tako, da je njih parlamentarna rešitev postala nemogoča. Vsled tega bo vlada prisiljena postopati prav tako, kakor Cislitvanska vlada, namreč nagodbeni provizorij naredbenim potom uveljaviti,

— Madjarski naklep, pomadjariti vsa krajevna imena, tudi slovaška, šrbska, rumunska in nemška, se je izjalovil. Silna burja, katero je prouzročil te naklep mej nemadjarskimi narodi na Ogerskem, je napotil magnatsko zbornico, da ni hotela rešiti dotičnega zakonskega načrta, ampak je rzzpravo odložila na nedoločen čas.

Srbija — Ministerski predsednik Gjorgjević je nedavno tega napram nekemu novinarju izjavil, da hoče voditi v Srbiji „gospodarsko politiko“ in ako ne pošlje narod v skupščino poslancev, kateri bodo s tako politiko zadovoljni, da vlada skupščino razpusti. „Gospodarska politika“ je parola brez vsebine. Gjorgjević in razkralj Milan hočeta ž njo preslepiti javno mnenje, da bi ne spoznalo pravih tendenc njiju politike in uzrokov iz katerih razburjata narod, kateri njiju politiko z vso odločnostjo obsoja.

Bolgarska. — Najnovejša politika Bolgarska mora vsacega slovanskega rodoljuba boleti v srce. Bolgari in Srbi so si navskriž radi Macedonije, a to nasprotstvo je na Bolgarskem naraslo tako, da Bolgari že naravnost hujškajo na vojno proti Srbiji in propagirajo misel, naj se Srbija anektira. Da se to ne zgodi, že ker bi tega velesile ne pripustile, je ob sebi umevno, zato pa je hujskanje toliko bolj obžalovati, ker poostri nasprotstvo mej Srbi in Bolgari na škodo vsega Slovanstva in more prouzročiti mej njimi vojno, katera ne bode imela nobene koristi ne za Bolgarsko ne za Srbijo, pač pa oslabi obe.

Nemčija. — Nemška industrija se je od l. 1870. znamenito razvila in je Nemčija vsled tega prisiljena, iskati v inozemskih krajih trgovišč, kjer bi mogla te izdelke razpečavati. Poglavitno tržišče bi bila Kitajska in Nemčija se tudi že trudi, da tam utrdi svoje stališče. Zdaj je anektirala celo kitajski pristan Kio-Čav, tako da ima tam zdaj trdno zaslombo in boda hotela govoriti, kadar se bodo oglasile Rusija, Angleška ali Japonska. Rusi so pomen te aneksije paralizovali s tem, da so zasedli najvažnejši kitajski pristan, namreč Port-Artur.

Italija. — Marki Rudini je sestavil novo ministerstvo, v katero je vzel tudi nekaj mož, ki so doslej njemu nasprotovali, tako Zanardellija, Vladal bode seveda po istih načelih kakor doslej, kvečjemu da bode proti duhovnikom postopal še nekoliko trše. Opozicija, kateri je na čelu Cavalotti in Giolitti je novi vladi napovedala najodločnejši boj.

Turčija in Grška. — Turški sultan in grški kralj sta te dni podpisala pogodbo, s katero je mej njima sklenjen mir. Po tej pogodbi ostane Tesalija Grški, pač pa mora Grška plačati Turški znatne vojne troške. Materijaina škoda po vojni je za obe državi znatna, a dočim si je Turčija pridobila s svojimi klavernimi zmagami mej Mohamedanci mnogo ugleda, je Grška v takem položaju, da se dolgo let ne bode mogla ganiti.

Obrtnija.

K obrtni politiki 18. veka.

Spisal Jos. Apih.

(Konec.)

Več sitnostij, nego v doslej navedenih slučajih, so imele kranjske oblastnije z usnjarji in črevljarji v Kranju, ki so bili od 1525. l. sem združeni v jedni bratovščini. Že za Karola VI. pa so se med sabo hudo sprli. Črevljarji so tožili, da jim usnjarji ne dovolijo ravnopravnosti. L. 1738. je mestni svét hotel rešiti prepir v smislu usnjarjev, njegov ukrep se je potrdil v Ljubljani, a baron Erberg, ki je na licu mesta v Kranju stvar preiskaval, je prišel do prepričanja, da se mora zadruga razdružiti v dve bratovščini sosebno zato, ker črevljarji ne izdelujejo več sami usnja, kakor nekdaj. Izdelal je Erberg takoj načrt zadružnih pravic za črevljarje kranjske. O njem se je imel izreči ljubljanski magistrat, za njim pa dež, odborništvo. Ljubljanski magistrat je popolnoma pritrdil nasvetovani razdružitvi, ki se je tudi v Ljubljani dobro obnesla, kajti dokler so ljubljanski črevljarji bili združeni z usnjarji, so imeli pravico, ogledovati usnje in so potrdili tudi najslabše usnje na hudo škodo občinstvu, odkar so se pa ločili od usnjarjev, je blago izdatno boljše. Gledé sodnijske pravice zadruge, števila mojstrov in določevanja cen je ljubljanski magistrat opozarjal na dotične določbe veljavnega obrtnega reda. Kranjsko svetovalstvo in mestni sodnik pa so potegnili z usnjarji, češ, da ne gre ustanavljati premajhnih zadrug, obstoječih iz skoro samih revežev, ki bi ne mogli potem nositi zadružnih bremen, niti plačevati maš za žive in mrtve, niti kaj storiti za dober red. Tudi tkalci so se že opekli, izstopivši iz zadruge trgovcev; obubožali so kmalu tako, da so se radi spet združili s trgovci. Skupili jo bodo tudi „poredni“ črevljarji: zabredli bodo po svoji ošabnosti le v škodo in sramoto. Vrinilo se je je med-nje nekaj nespravnih mojstrov;

*

ti so jeli kaliti poprejšnjo slogo v zadrugi in bi radi sami gospodovali, pa nočejo alternovati z usnjarji v zadružnem načelništvu, kakor je to določil mestni svét l. 1738. 216 let ni prišlo črevljarjem na um, psovati usnjarje, da niso „pošteni“, ker nimajo „pozdrava državne zadruge“. Črevljarji bi radi, da se omeji število nove zadruge na 7, a to ne gre, to pravico mora obdržati mestna gosposka. Dasi se hočejo črevljarji popolnoma ločiti od usujarjev, si hočejo vendar pridržati „ein Pfuscher-Fleckhl, in dem dieselben den pfundt: Sollen-schnidt und abriss, welcher bekantlich den Lederer eigen sei (kheinem sonst ausser der selbst Sollen wirken und machen könnte) allain den Schustern feilzuhalten gestatten“ — a to se jim na sme dovoliti.

To poročilo kranjskega mestnega svéta je pa naletelo na ostro kritiko pri ljubljanskem vicedomu. Najprej je vicedom pobijal trditev, da bi ne mogli črevljarji v Kranju sami vzdržavati zadruge, saj jih je več ko usnjarjev Popred so predstojnike volili a večino glasov, potlej je pa vedanji „usnjarjem naklonjeni mestni sodnik Jurij Čebul“ zaukazal alternacijo in s tem dal povod razdruženju, rušéč pravico, kajti črevljarjev je 30 do 40, usnjarjev samo 9 do 10, črevljarji plačujejo torej mnogo več v zadružno skrinjo, nego usnjarji. Razdruženje je dovoliti, ker „se ne sme nikdo siliti, da ostane v družbi, posebno v taki, kjer so duhovi že tako razdraženi“. Za zdaj bo zadostovalo sedem mojstrov; mestni svét naj to število zviša. ako se pokaže potreba. Kdor zna izdelovati funtno usnje, naj je tudi reže in prodaja, kajti kdor to zna, bo gotovo član usnjarske zadruge; kdor se pa tega ni naučil, se smatra črevljarjem. Tem potom se bodo ljudje spodbujali, da se dobro izvežbajo v svoji stroki. Protizakonito bi pa bilo, če bi se dovolila pravica, da sme zadruga določevati cene črevljarskemu blagu. Pred ko oddá vicedom svoje poročilo viši instanci, se je še enkrat sklical zbor črevljarjev in usnjarjev v Kranju, pa jih ni bilo pomiriti. Usnjarji so hoteli sicer še ostati združeni s črevljarji in plačevati polovico vseh zadružnih bremen, črevljarji pa so odločno zahtevali razdruženje. Niti peščice zadružnega imetja niso mogli razdeliti, „tako so duhovi razburjeni“, pravi poročilo vicedomovo, ki toži, da zahtevajo usnjarji preveč. Prepirali so se tako, da je prišlo do mnogih tožeb.

Vicedomu, reprezentaciji in komori ni preostajalo druzega, nego nasvetovati graškemu tajnemu svetništvu, da se razdružijo črevljarji in usnjarji. V Gradcu so poudarjali, da bi brez razdruženja morali vsled medsebojnih pravd in prepirov obubožati črevljarji in usnjarji. Črevljarjev je dosti za samostojno zadrugo, saj jih je drugodi še manj. Končala se je ta zadeva stoprav l. 1773., ko je cesarica potrdila pravila nove bratovščine črevljarstva v Kranju. seveda povse v smislu načel tedanjega obrtnega roda.

„Čim obširnejše okrožje in čim manjše število mojstrov — tem bolje se nam bo godilo“: tako so modrovali rokodelci, ki so že izdavna vedno težili na to, da se zadrugi ohrani pravica, določevati, t. j. omejevati število svojih članov, in sicer ne samo mojstrov. To pravico so zahtevali tudi povodom omenjene revizije, dasi je veljavni rokodelski red že davno bil določil, da gre ta pravica mestnim, oziroma grajščinskim gosposkam. Seveda se je tudi tem potom ugodilo časih zadrugam, namreč tam, kjer je bila kaka zadruga tako mogočna, da je odločevala v občinskem zastopu. Vemo n. pr., kaj je vicedom očital kranjskemu sodniku. Tudi novomeškim usnjarjem in črevljarjem je mestno svetovalstvo šlo nekako na roko, ko so zahtevali, naj se ta zadruga, broječa 30 mojstrov, polagoma tako skrči, da bo štela samo 9 črevljarjev in 16 usnjarjev. Mestni svét je podprl to zahtevo z izjavo, da jih je toliko zadosti za Rudolfovo, da je pa tudi ugodnejše za državo, pravo za pravo „fiskusa“, ako je manj mojstrov, kajti potem lažje plačujejo davščine, zraven pa si je hotel obvarovati pravico, da sme zvišati ali znižati ta broj po razmerah. Deželni odborniki so bili nasprotnega mnenja, pa ne v vseh slučajih Reševaje poročilo novomeškega mestnega sveta so trdili, da je za občinstvo ugodnejše, če je več mojstrov, kajti potem se ni bati draginje, in tudi davščine bi večje število mojstrov ravno tako lahko zmagovalo, „sepositis temporum injuriis“ — so pristavili previdno, ker se jim menda zadnji razlog vendar ni videl povse neovrgljiv. Vlada je ugodila zahtevi mestnega sveta (1758).

Ko so krški črevljarji in usnjarji zahtevali, da se broj dotične zadruge mojstrov skrči za štiri, so bili dež. odborniki istega mnenja, kakeršno so gledé novomeških črevljarjev in usnjarjev načeloma pobijali. V dotičnem poročilu pravijo, da manjše število mojstrov davke lažje plačuje, nego večje število: šlo jim je pa samo za to, da se skupna davčna svota sploh ne sniža.

Novomeški krojači so tožili, da jih je sicer osem mojstrov, da je pa dela komaj za pet ali šest, razven teh da živé še tri vdove. Vse so reve: jedna je v mestnem špitalu, druga berači in dela včasi pri mestni opekarni, tretja pa se preživi kot dninarica. Očitali so mestni gosposki, da je v minolih časih toliko mojstrov vzprejela med meščanje, da se je zaslužek sila skrčil. Te béde ne bode konca, dokler se ne preskrbé vdove s tem, da se za njih življenja ne dovoli krojaštvo nikomur, izvzemši onemu, ki se poroči z vdovo, oziroma hčerjo krojačevo in prevzame dotično delarnico, ali če sledi sin očetu. Na mestni svét pa so tako malo stavili zaupanja, da so zahtevali za svojo zadrugo pravico, omejiti število krojaških mojstrov na šest in odločevati pri izpopojnitvi izpraznjenih mest. Mestni svét se ni prav nič razhudil nad krojači, priznal je marveč njih bédo in obetal, da noče vzprejeti nobenega krojača za meščana, dokler „ne bodo mojstri nadlegovali ohčinstva s pretiranimi cenami“. Deželni odborniki so bili istega mnenja, kakor gledé črevljarjev in usnjarjev, pa tudi tu je bil ugovor bolj akademičen in krojači so dognali, da se jim je dovolila omejitev mojstrov na šestorico in jemal ozir na vdove. V nekaterih slučajih so pa odborniki tako zahtevo kar naravnost pobijali kot

„razvado“, sklicujoč se na rokodelski red iz l. 1689. Zadrugam se je ugodilo končno samo v toliko, da se je določilo število mojstrov, gosposkam in mestim svétom pa dala pravica, da znižajo ali zvišajo prvotni broj, kakor bi to zahtevale razmere.

Kmetijstvo.

Živinozdravske črtice.

(Dalje.)

Ovitki in plašči, kakeršne priporoča Kneipp, so bili že pred njim v navadi pri živinskih boleznih in jih še rabimo, seveda s premislekom; tu imenujem le pljučnico in koliko.

Ničevna je torej trditev, da je voda že zaradi tega dobra zoper vse bolezni, ker je tako zelo razširjena. Ravno tako nespametno je tudi mnenje, da se z obkladki črne prsti prežene vsaka bolezen. Kar se vode obče tiče, naj še omenim, da pri živini voda nima še toliko uspehov kakor pri človeku, pomisliti je treba, da gosta dlaka ne pusti vode v neposredno dotiko s kožo.

Večkrat sem slišal tožiti ljudi, da so zdravila, ki se prodajajo v lekarnah, prebuda in da so to nevarni strupi. Kako se boji priprosti človek strupa, je znano. Ni čuda, da hrani leta in leta koreninice peresa in cvet zdravilne rastline. Kaj pa je prav za prav strup? Odgovoriti kratko na to vprašanje, ni lahko. Razločujemo namreč strupe v širjem in ožjem pomenu besede. Strupe v širjem pomenu besede imenujemo vse snovi, vsled katerih so pokažejo v telesu znamenja bolezni. Snovi, ki so same na sebi nedolžne in ki služijo telesu v hrano, zamorejo telesu škodovati, ako smo jih v preveliki množini, preveč zgoščene ali na poseben način rabili. Strupi v ožjem pomenu so snovi, ki že v majhni množini zdravju škodujejo. Škodovati more vsako še tako nedolžno zdravilo, ako se napačno rabi, in nasprotno nam lahko koristi pri gotovih boleznih najhujši strup, ako se ga v pravi meri poslužimo. K strupom v ožjem pomenu besede spadajo alkalojidi, ki niso nič druzega kakor oni deli rastline, ki ji dajejo zdravilno moč. Ako je za zdravje dobra samo korenina, list ali cvet kake rastline, ne bodem shranil cele rastline, ampak samo zdravilni del. Če pa morem s pomočjo kemije iz tega dela dobiti tisto snov, v kateri samo tiči zdravilo, shranil bom raje samo to snov, ker drugi deli so za me brez vrednosti Primerjati se dajo ta zdravila z žganjem (alkoholom), ki se kuha iz različnega sadja. Kdo še ni občutil, kako poživi in okrepča požirek dobrega žganja in kak strup je, če se ga preveč užije. Umori lahko tudi voda, ako se nepripravno rabi za zdravljenje. S istim zdravilom morem rešiti bolno žival, s katerim nevešč mazač zdravo žival zastrupi.

Še iz druzega vzroka se ne more ljudstvo ogreti za izobraženega zdravnika in živinozdravnika. Straše jih namreč operacije, So ljudje, ki si ne morejo misliti zdravnika brez noža, za kterega baje zgrabi tudi, če ni potreba. Če si bll le parkrat prisiljen rabiti nož, že te razupijejo, da bi samo rezal rad in klal. Da je treba večkrat operirati, krivi so ljudje sami, ker tako dolgo odlašajo in sami nerodno ozdravljajo. Mesto da bi v pravem času iskali vešče pomoči, letajo od mazača do konjača, od kovača do klavca, od cerkovnika do gospoda, in še le če vsi ti nič ne pomagajo, se morda obrnejo tja, kamor bi se imeli takoj, in pričakujejo čudežev.

Velika tema vlada mej ljudmi glede cepljenja. Trdijo, da se ljudem vcepi gnoj živali, katere so poprej mučili v špitalih i t. d. Ker pri nas ni prl živini za nobeno bolezen cepljenje v navadi, ne bodem o tem dalje pisal. Dobro pa bi bilo, da bi v tem oziru izpregovoril zdravnik modro besedo.

K različnim vražam in pravljicam je dal povod živalski magnetizem, s katerim je zdravil ranji župnik na Primskovem ljudi in živino. Kar se pripoveduje mej Dolenjci o tem čudnem možu, da večkrat misliti na čarovništvo. Še vedno mi je uganjka, kako naj odganja kužne bolezni napis, ki ga obeša lahkoveren kmetič na hlevna vrata.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Nekoliko besed o ženskem vprašanju.

(Spisala Pavlina Pajkova.)

(Dalje.)

In taka nevesta naj bi potém bila uzorna, požrtvovalna mati? — Stara, nekdaj navadna odgoja žensk sevéda ne bi nikakor več zadostovala sedanjim zahtevam. S svetovnim napredkom mora napredovati tudi ženska odgoja, sicer bi napredek ne bil občen in bi ne mogel širiti se. Pa ali bi se ne dalo med nekdanjo in sedanjo žensko odgojo najti prave razmere, ktera bi nam ustvarjala blagih, izobraženih mater, pridnih in razumnih gospodinj? — Umetnosti in znanosti so krasne reči, ktere pa se ne morejo prav sprijazniti z ono polovico človeštva, ki je stvarjena za vzrejo in vzgojo mladega zaroda. Ako želimo pri peči greti mrzle ude, ne smemo peči prenapolnjevati z drvi, sicer bi se spekli; le majhen plapolajoči plamen nas bode blagodejno ogreval. Ženska, ki je bedasta in nevedna, je nekaj strašnega, a ravno tako strašna je tista, ki vedno govori o največih pisateljih, umetnikih in drugih imenitnikih, kakor o svojih največjih prijateljih.

Ako zna ženska, ktere pravi namen je, da postane žena in mati, pisati pismo brez pogreška, ako vé, kje stojé glavna mesta našega cesarstva, ako pozna vsaj po imenu najimenitnejše in najbolj znane pisatelje in umetnike evropske, je po mojem mnenju učena dovolj. Izmed jezikov naj bi dobro poznala poleg svojega materinskega, ako mogoče, tudi eden svetovni jezik, na pr. v Avstriji veljavni nemški jezik. Francoščino, angleščino prepuščajmo

v naših krajih ženskam viših krogov, ali pa takim, ki se izobrazujejo za učiteljice in odgojiteljice. Kje bode našla prilike pogovarjati se v njih ali pa dovolj časa spisujè ali čitáje vaditi se v njih? Saj je znano, kako hitro pozabi človek tuj jezik, ako se ne vadi v njem. Škoda tedaj denarja in časa, ki ga mlado dekle potrati s francoščino ali angleščieo. Naj bi matere dorasle hčerke, ki so dovršile šolska leta, pri sebi na domu obdržale in jih ne puščale celi dan letati od enega pouka k drugemu. Tu naj bi se one ž njimi vadile v gospodinjstvu, naj bi materam pomagale pri nadzorovanju mlajših bratov in sester, kuhinje, perila, da bi se mlade učile hišnega reda, točnosti, marljivosti. Pri vsem tem pa naj bi se tudi pridno učile vsakoršnih ročnih del, osobito izdelovanja oblek in perila, kar dandanes toliko denarja požira, ako se izven hiše tujim rokam izroča.

Le tako resno-prosto vzgojene mladenke postanejo enkrat pridne, varčne gospodinje, ljubeznive soproge, vzgledne matere. V sredini domače rodbine se pooblažuje dekliško srce: tú ima dekle priliko, poznavati temne in svetle strani življenja, umevati različnosti značajev: tú se njena potrpljivosti vadi, le-tu postaja njeno srce sočutno, njeno voija krepka in požrtvovalna. Le rodbina bodi tedaj najvažnejša dekliška šola; rodbinsko življenje jo bodo učilo čednosti in skromnosti v sreči, kreposti in neustrašenosti v nesreči.

Sicer pa je sevéda tudi med ženstvom razločkov in jih mora biti. Ni vsaki ženski sojeno imeti lastno rodbino. Mnogo jih je tudi takih, ki celo svoje življenje ostajejo samice in kterim je samim treba služiti si vsakdanjega kruha. Ker pa hčere izobraženih rodbin ne morejo postajati služkinje, šivilje, natakarice, zato je naravno, da morejo le z duševnimi vednostmi in na priličen način zadostovati potrebam življenja. A o vrstah teh žensk in o njih izobrazbah govorimo pozneje. — Opomniti še moram, da kar je bilo prej povedano o previsoki ženski izobrazbi, to nikakor ne velja o naših Slovenkah. Žalibog, da Slovenkam še mnogo primanjkuje do tega, da bi bile dosegle ono stopinjo izobraženosti, ktero rodbina in društvo zahtevata od njih. Vsekako pa je moje trdno prepričanje, da se mora pri ženskah več ozira jemati na odgojo srca, nego na izobrazbo duha. A ženska izobraženost, naj si bo visoka ali prosta, bodi vedno čim bolj mogoče resna.

Bodi deklicam, kterim je dano doseči višo izobraženost, pouk sveta stvar; njega naj se oklepajo z veseljem in trdnim prizadevanjem. učiti se v pravem pomenu besede in ne, kakor je žalibog pri večini navada, samo za puhlo prevzetnost in bahanje. Le resno poučena ženska bode znala z jasnim razumom, s praktičnim dobrim ukusom, s požrtvovalno potrpežljivostjo ter s čutečim srcem voditi svojo rodbino. Kajti ženska mora izpolnjevati ne samó sitni in trudapolni posel, ki ga zahteva prva vzreja otrók, ampak ona mora tudi svoj zarod, dokler popolnoma samostalen ne postane, v vseh okoliščinah voditi, poučevati ga, njegov pouk nazirati, pri izbiranju stanú mu pomagati, ná-nj s svétom uplivati, s kratka; njegova nagnenja in slabosti ravnati, nad njegovo bodočo srečo čuvati in varovati ga vsake nesreče o pravem času.

Ženska moč v rodbini je brezmejna; materin um in upliv delata čudeže. žena ozdravlja bolnike, prestvarja trde značaje v čuteče in premehke v delavne in marljive. Ženski poklic ni tako malovažen, kakor si mislijo mnogi. Rés, da ta poklic ne zahteva visoke dušne izobrazbe, a zató tem več srčne. A kdo ne vé, da je odgojevanje srcá mnogo teže, nego odgojevanje duha?

In društveno čuvstvo, ktero se rodi v rodbini in razvija v šoli, blaži v cerkvah, širi v narodih, ktero rase in postaja državno, človeško, občno, da bi se razvijalo in raslo brez ženstva in njenega upliva?! — Celó nemogoče! In tu imamo zopet nov dokaz, da sta moška in ženska izobraženosi enako potrebni občnemu napredku in blagostanju.

A še nekaj besed o ženski odgoji kmečkega stanú! Utegne se mi reči, da postane kmetica pridna gospodinja in dobra mati tudi brez pametne odgoje. Mogoče, ker izjeme so povsod; ali v obče je to neverjetno. Kmetica kakor gospa potrebuje odgoje srcá, da si pooblažuje čuvstva; kajti le potóm zamore vestno izpolnjevati svete, a trudapolne materinske in sploh rodbinske dolžnosti. To pa se ne more zgoditi, ako ni ona v mladosti dobila vsaj nekoliko pouka. Kako služi kmetici v korist, če zna čitati in pa vsaj za silo pisati. Res, da jej k čitanju itak ostaje malo časa poleg mučnih vsakdanjih hišnih in gospodarskih posiov. Vendar pa jej bode po nedeljskih in prazniških popoldnevih, pri premožnejših kmeticah včasih menda tudi o dolgih zimskih večerih, ostajala večkrat kakšna urica časa, da vzame poučno knjigo v roke. In koliko moralne in materijalne koristi jej bode obrodilo tako branje, na pr. iz knjig družbe sv. Mohorja, ki so pravi zaklad prostemu ljudstvu ali iz časopisa „Novic“, da tudi izve, kaj se godi po širjem svetu. V njih bode kmetica gospodinja našla marsikteri poduk, kako naj poboljša sebi in svojim življenje. Ondi nahaja rešenje marsikterega vprašanje o gospodarskem napredku, kterega sama ne bi bila nikdar iztaknila. Čitanjem dobrih knjig bode se nje duša vedno bolj oklepala blagega in poštenega. Sovraštvo, nevošljivost, ljubosumnost, obrekljivost, slabosti, ki tako rade premagujejo neolikano žensko, bodo polagoma izginile iz njene duše in dajo prostor krepostnim mislim in lepim čednostim. Dà, prosta, revna ženska, ki mora v potu svojega obraza in z vednim samozatajevanjem rediti svoje, potrebuje mnogo več dušne tolažbe in obrambe nego, ženska višjih krogov. In take tolažbe in vzpodbuje k dobremu najde kmetica v obilnosti v gore imenovanih knjigah.

Kako srečna se pa čuti ona kmečka mati, ki zna oddaljenemu sinu ali hčeri pokladati na papir svoje misli in dobre svéte! Oddaljenost od svojih postaja jej pri tem manj bridka; saj more ž njimi pismeno pogovarjati se in odkrivati jim svoje srcé. Nihče ne bode terjal od kmetice lepopisja ali pravopisja; da je le njena pisava umevna, več se od kmetice ne zahteva.

A tudi plesti, kvačkati, a posebno šivati naj bi se vsako kmetsko dekle vsaj nekoliko naučilo. Kako žalostno je, ako mora kmetica za vsak pretrg póklicati šiviljo na pomoč. A kedar ni mogoče plačati šivilje, kako ostudno je gledati žensko v raztrgani obleki, otroke zavite v cunje!

Ako zna kmečko dekle poleg drugih opravkov tudi šivati, tedaj ima tako rekóč v svoji lasti majhen kapital. In ker se mlad človek rad in pa brzo uči, naj bi zató kmečki roditelji nikdar ne zanemarjali v tej potrebnej stroki poučevati svoje hčere.

V poslednjem oddelku sem govorila o odgoji in dolžnostih ženske, ktere namen je postati gospodinja, soproga, mati. Zdaj se hočem ozreti na osodo onih vedno množnejših žensk, kterim previdnost ni namenila tovariša v življenju in ki so torej prisiljene, boriti se same za svoj obstanek. Iz števila te množice so pa izključene premožnice, kterih bodočnost je zagotovljena, tudi če ne stopijo v zakon in ki niso prisiljene, preživljati se z lastnimi rokami.

Novice.

— **Osebne vesti.** Generalni advokat pri najvišjem sodišču, Ferdinand Schrott, bivši drž pravdnik v Trstu, kateri je slovenskega jezika popolnoma zmožen, je imenovan sekcijskim načelnikom v pravosodnem ministerstvu. — Namestniški svetnik v Gradci dr. Evgen Netoliczka, kateri je celjskim Slovencem v dobrem spominu izza časa, ko je bil glavar v Celji, je imenovan podpredsednikom štajerskega namestništva. Dež. glavar koroški Zeno grof Goëss je imenovan tajnim svetnikom. — Ministerijalni uradnik Fran Kostnik je imenovan konzularnim uradnikom Shanghaju. — Kanonik dr Sebastijan Elbert je imenovan proštom kolegijalnega kapitelja v Novem-mestu. — Profesor ljubljanske realke Ivan Franke je imenovan za dobo petih let konservatorjem osrednje komisije za ohranitev zgodovinskih in umetniških spomenikov. — Postajenačelnik južne železnice v Ljubljani Evgen Guttmann je imenovan inspektorjem. —

— **Sprava na Kranjskem?** Katoliško politično društvo v Ljubljani je imelo v nedeljo v katoliškem domu shod, na katerem sta govorila poslanca dr. Šušteršič in dr. Žitnik. Ta shod utegne postati pomemben, kajti dr. Šušteršič je ta izprožil misel, naj bi se dosegla sprava mej kranjskimi Slovenci v deželnem zboru, in je rekel, da je dolžnost katoliško-narodne stranke, da prične poskuse za spravo razdvojenih bratov. Mi bi gotovo iz vsega srca pozdravljali to spravo, ako bi se dosegla, toda sprava bi morala imeti v sebi pogoje trajnosti, sicer bi jej sledil kmalu kes in nov boj. Svoje misli o tej spravi priobčimo prihodnjič.

— **Fran Kočevar pl. Kondenheim †.** Dne 19 t. m. je umrl v Ljubljani predsednik dež. sodišča ljubljanskega g. Fran Kočevar pl. Kondenheim v starosti 65 let. Pokojnik je bil rodom z Vrhnike. V mlajšik letih je bil narodnega mišljenja in tudi kot kandidat narodne stranke postal dež. sodišča predsednik v Ljubljani, ali to njegovo nsrodno mišljenje ni bilo dosti vredno in kmalu se je pokazalo, da je bil pokojnik v vsem in v vsakem oziru nasprotnik slovenskih narodnih teženj. Pokojnik je bil znamenit pravnik in neumorno delaven uradnik, toda trdega značaja in kot sodnik krut ter časih ne dovolj objektiven.

— **V proslavo petdesetletnice cesarjevega vladanja** je občinski svet ljubljanski sklenil sezidati ubožno hišo za 100 oseb, katera se bo imenovala „mestna ubožnica cesarja Frana Josipa I“ in mestno kopališče, napraviti ustanovo za nadalnje praktično izobraženje mestnih tehničnih močij in dovoliti 5000 gld. zz dobrodelne namene dne 2. decembra 1898. kateri dan bode 50 let. odkar je cesar Franc Jožef zasedel avstrijski prestol.

— **Namestnikom deželnega glavarja kranjskega,** je imenovan dež. posl Lepold baron Lichtenberg in to namesto grofa Leona Auersperga, kateri je bil pred kratkim odložil svoj mandat.

— **Slovensko gledališče.** Te dni je z velikim uspehom na slovenkem odru gostovala gospa Borštnik-Zvonarjeva, član hrvatskega gledališča. Slovenci smo lahko ponosni, da sta prvi sili hrvatskega gledališča gospa Borštnikova in gosp. Borštnik vzrasla na slovenskem odru in da bi bilo zagrebško gledališče v prav revnih razmerah, ako bi teh dveh igralcev ne imelo.

— **Državno podporo** v znesku 950 gld. je dovolilo poljedelsko ministerstvo za obnovitev vodovoda Šmihel-Hrenovice v postojinskem okraju. Vsi troški za to delo so preračunjeni na 3500 gld.

— **„Učiteljski Tovariš“,** spretno urejevano glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, izhajal bo v novem letu po trikrat na mesec in to v povečani obliki.

— **Občinske volitve na Koroškem.** Vesti s Koroškega nam polnijo srca z žalostjo. Občinske volitve, katere se vrše ta mesec, nam niso prinesle nikacega dobička, nikjer nismo znatno napredovali, pač pa ponekod močno nazadovali. Uspeh večletne neutrulne in požrtvovalne agitacije je piškav in kdor bere poročila o teh volitvah, mora pač obupati nad bodočnostjo slovenstva na Koroškem.

— **Nemci med sabo.** Koroški državni in deželni poslanec in dež. odbornik Hinterhuber je odložil vse mandate, ker je propal v neki tožbi proti inženerju Čebulu radi razžaljenja na časti. Povodom državnozborskih volitev je Čebul v listu „Kärntner Nachrichten“ dolžil Hinterhuberja, da svoje mandate izkorišča proti interesom dežele. Hinterhuber je tožil a je propal.

— **Shodi na Koroškem.** Katoliško politične in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem prireja malone vnema vsako nedeljo v raznih slovenskih krajih shode, na katerih poučuje ljudstva in je za naše narodne svetinje. Ti shodi so toliko potrebnejši, ker se nemški nacijonalci, zlasti poslanci Dobrnik, Lemisch in Eisele vedno potikajo po slovenskih krajih in hujskajo slovenske volilce na vse možne načine proti slovenskemu poslancu Einspielerju.

— **Novi dež. glavar štajerski.** Na mesto grofa Wurmbranda dež. glavarjem imenovani grof Attems ni Štajerskim Slovencem kar nič po volji. Očitajo mu, da je strupen nasprotnik slovenskih narodnostnih prizadevanj in strasten strankar, kar je posebno jasno pokazal tedaj, ko se je v dež. zboru štajerskem razpravljalo o celjski gimnaziji. Nezadovoljnost Slovencev se obrača tudi proti ministerskemu predsedniku baronu Gautschu. Očita se mu, da hoče sicer varovati značaj nad strankami stoječega politika, da pa je vendar postavil na čelo štajerskega dež. zbora zagrizenega strankarja, dasi je imel na razpolaganje več druzih nemških aristokratov-velepo-sestnikov, kateri pripadajo isti stranki kakor novi glavar, a politično niso tako kompromitirani in niso Slovencem tako antipatični, kakor grof Edmund Attems.

— **Novi civilnopravdni red,** kateri stopi v veljavo dne 1. januvarja 1898. l. predrugači korenito ose naše pravno življenje in je vsled tega največje važnosti. Obžalovati moramo da stopi občinstvu povsem nepripravljeno in nepodučeno v to

novo dobo pravnega življenja. Po našem skromnem muenju je bile dolžnost naših pravnikov, da so slovensko občinstvo v poljudno pisani broeurici ali potom časopisov vsaj v bistvu in o najpoglavitnejših določbah novega civilnega pravdnega reda poučili To se ni zgodilo. Ker je pa gotovo mnogo tacih, kateri bi se radi podučili o novem civilnopravdnem redu, jih opozarjamo na izvrstni prevod tega zakona, kateri je priredil dr. Ludovik Filipič odvetnik v Celju in kateri je izšel v založbi Drag. Hribarja v Celju Kakor čnjemo je pravosodni minister dr, Ruber vsled pritožbe v slovenskih časopisih odredil, da mora uradni prevod novega civilnepravdnega reda na vsak uačin iziti še tekom meseca decembra.

— **Razdelitev Goriške** „Piccolo“ je te dni sprožil misel, naj bi se poknežena grofija goriško-gradiščanska razdelila na dve samostojni kronovini, v slovensko in v Furlansko, a tako, da bi Gorica sama pripadala z jednim delom okolice Furlanski kronovini. Ob sebi je umevno da Slovenci tega predloga niti ne uvažujejo, ker je Gorica naravno središče slovenskega dela dežele in ker gre boj mej Lahi in Slovenci prav za to mesto

— **Laška kultura,** se je povodom odstopa namestnika Rinaldinja pokazala v vsem svojem sijajo v Trstu so se Lahi vmejili na provanje Slovencev v časopisih, v Gorici pa so šli dalje in zamazali vse slovenske napise Policija ni zasačila nobenega storilca. Ta goriška policija je res izvrstna!

— **Občinske volitve v Pulju** V Pulju odločujejo pri občinskih volitvah c kr. mornarični uradniki Ti so se tudi letos združili z Lahi proti Slovanom To je jako značilno za duha, kateri vlada v avstrijski mornarici.

— **Kako si vedo pomagati Madjari proti svojim zatirancem** Nedavno temu smo poročali, da nameravajo nemadjarski narodi na Ogerskem prirejati shode proti nameravani madjarizaciji nemadjarskih krajevnih imen na Ogerskem No, te shode je madjarska vlada jednostavno prepovedala. Zares, najradikalniše sredstvo proti pravičnosti!

— **Hči odvetnika tatica in samomorilka.** Zadnje dni meseca novembra se je pripetil na Dunaju nenavaden dogodek. Neki čevljar je obdolžil 26letno hčer odvetnika Eriha, da mu je ukradla več čevljev v njegovi prodajalnici. Letošnjo pomlad je prišla v imenovano prodajalnico mlada elegantna dama, da bi kupila čevljev, a ni kupila ničesar, pač pa mu je ukradla dva para čevljev. Ista dama je prišla v omenjeno prodajalnico tudi dne 23 m. m, zopet z namenom, da „kupi“ čevljev. Žena čevljarja je takoj spoznala tatico in jej povedala v obraz, da je kradla. Dama je zarudela in tajila, da ni bila še nikdar v tej prodajalnici. Toda čevljarica se ni dala preslepiti, marveč je zaprla prodajalnične duri in je poslala po redarja. Predno je došel redar, se je razvil nastopni prizor: Dama je hotela plačati ukradene čevlje, samo, da bi je ne gonili policaji ter je deponovala 10 gld, ob enem pa se zlagala, da je nje mož imovit ter da biva v nekem dunajskem hotelu. Ako pošljejo v imenovani hotel, dobe še ostali denar za čevlje, ker ni bilo dosti 10 gld. Vratar hôtela pa je odgovoril, da pod označenim imenom ni nobenega človeka v hotelu, ter da je vse skupaj sleparija. Mej tem se je tatica hotela osvoboditi ter je udarila z nekim železnim drogom po glavi deklo čevljarjevo, ki jo je stražila, da ne uide, potem je utrla šipo v prodajalničnih vratih in zlezla skozi ljuknjo na cesto, kjer so jo prijeli redarji. Na sodniji je izjavila konečno, da je hči odličnega dunajskega advokata, kar je tudi potrdil dotični advokat, ko so poslali ponj. — Ker se je nesrečnica bala sodnih posledic, se je ustrelila. — Sodi se pa, da je bolehala na kleptomaniji, to je na tistem nesrečnem nazoru, ki sili človeka da krade, sicer bi bil neumeven ta slučaj.

— **Nasledki časnikarskega prepira.** Kako nevaren utngne postati prepir med dvema časnikoma, kaže sledeči slučaj: V Bukareštu izhajata lista „Epoca“ in „L'Indipendance Roumaine“. Prvemu je ravnatelj Nikolaj Philipesco, drugemu Julij Lahovary, oziroma drugemu je bil ravnatelj Lahovary. Radi neke polemike je prišlo namreč do dvoboja mej obema urednikoma in konec dvoboja je bil ta, da je Philipesco prebodel Lahovaryju glavno žilo, vsled česar poslednji ni več ravnatelj listu „L'Indipendance Roumaine“, marveč se nahaja ondi, kjer ni časopisov, ne polemik — v krtovi deželi.

— **V gozdu zmrznila.** Pred nekoliko dnevi je gnala živino na pašo hči seljaka Nikole Kasanoviča iz Boboljuske v Bosni, a se ni vrnila več. Ko so jo šli iskat, so jo našli mrtvo v gozdu Zagorje Dekle je zgrešilo pot in zašlo v gozdu, po noči pa je začelo mesti snegom in revica je zmrznila.

— **14 topničarjev pred vojnim sodiščem** V topničarski polkovniji št 38. v Osjeku se je uprlo 14 topničarjev proti svojemu načelniku; kolovodja uporu je bil podtopničar Vasil Sekulič. Radi tega so bili stavljeni pred vojno sodišče in bili obsojeni na 6, 4 in 3 mesece zapora

— **Čuden konec razbojnika** Glasoviti grški razbojnik Ballio, kateri je mnogo moril in pustošil po Grški okrog, končal je svoje življenje čudnim načinom. Nedavno temu je šel s svojim prijateljem na lov. „Prijatelj“ je pustil Ballia v gozdu, da je šel naprej, v tem pa je sprožil nanj dva hitca in Ballio se je zgrudil mrtev. Prijatelj je vzel na to razbojniku orožje in gotovine 10 000 drahem, potem pa se prijavil oblasti. Le-te pa so mu izplačale še 3000 drahem, razpisanih na glavo razbojnika in ker si je pridržal onih 10.000 je bilo njegovo „prijateljstvo“ vrlo dobro poplačano. —

— **Raztresenost in telefon** Neki švicarski list pripoveduje dogodek, ki kaže, kakšne prijetnosti in neprijetnosti se lahko pripetijo pri telefonu Veliki trgovec z živino M. Pulver v Brnu je odposlal velik trop volov v klavnico ter je hotel po telefonu poizvedeti, ali se je izvršilo vse v redu. Gospodičina, opravljajoč posel pri osrednjem telefonskem uradu, pa trgovca v svoji raztresenosti zveže s hotelom de Ville, kjer se je ravnokar pričela seja mestnih očetov. Lahko si mislimo kako iznenaden je bil predseduik, ko je zaslišal, da ga neznan glas povprašuje: „Ali so vsi voli na svojem mestu?„

— **Železnica na Montblanc** Najvišja vrhova v Evropi sta, kakor znano, „Devica“ in „Montblanc„ ali „Bela gora“ v Švici No. na oba ta vrhova hočejo speljati ljudje železnico. Tega dela se je že lotila francozka tvrdka Saturin Favre, katera hoče graditi železnico na zobe do vrha gore Montblank. t j. 4500 metrov visoko. Ta železnica bode odprta prometu baje že leta 1899. — Pa reci kdo, da ljudje nimajo korajže in — denarja!

— **Ali so dolžne občine povrniti škodo**, katero so provzročili politični dogodki na javnem imetju? O tem važnem vprašanju je razpravljal dne 10. t m avstrijski industrijalni klub na Dunaju. Povdarjali so, da je v vseh kulturnih državah urejeno tako, da mora občina povrniti škodo, povzročeno po političnih dogodkih. Le v Avstriji da še ni takega zakona V Avstriji uživa večo varnost v tem pogledu tujec, inozemec, nego domačin. In to je nedostatek, ki se mora odpraviti prej ko prej in to po največ z ozirom na glavni vir javnemu poškodovanju v Avstriji, na mnogojezičnost avstrijskega prebivalstva. Tozadevni zakon bi se moral glasiti: „Vsaka občina ima nositi odgovornost za dogodke javnega nasilstva in mora jamčiti za škodo, povzročeno po takih nasilstvih. Ako izgubi na takih dogookih kdo življe, je obvezana dotična občina v kateri je kdo izgubil življenje, preskrbljevati za one osebe, za katere je moral skrbeti umorjeni in sicer v jednakem razmerju stroškov kakor je storil umorjeni.“ „Industrijelni klub“ je sklenil, da predloži ulogo na trgovinsko ministerstvo, v ka-

teri bode zahteval, da se zasnuje tudi v Avstriji jednak zakon, kakoršni veljajo že v drugih kulturnih državah.

— **Rojak ki dela v tajini svoji domovini!** Operni pevec Pogačnik-Naval je gostoval te dni v dvorni operi na Dunaju. Kritika v dunajskih listih je najugodneja njegovemu petju. Pogačnik bode agežovan na dvorni operi.

— **Hašim Aga in Fatima** Ti dve imeni se baš sedaj izgovarjati v Carigradu po večkrat na dan. Hašim Aga se je zaljubil v lepo Fatimo, ta pa ga je v plačilo ljubezni dala pretepsti, ko je silil v nje hišo. Hašim je vsled tega obupal in zblaznel Nekega dne je videl Fatimo, ki je šla mimo niegove prodajalnice, tedaj pa je planil za njo z mečem ter jej sedemkrat prebodel neusmiljeno srce.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. nov. 1897. Pšenica gld. 12 50 kr. rž gld. 8 50 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7·— kr ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7·— kr., turšica gld. 6 50 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 10·— kr (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg štev. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (12) (79—4)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delojočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zamotek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Loterijske srečke.

Lincu dne 18. decembra t. l.: 3, 37, 39, 18, 28.

V Trstu dne 18. decembra t. l.: 52, 6, 77, 64, 15.

V Pragi dne 22. decembra t. l.: 54, 60, 79, 15. 30.

Kdo pije Kathreiner-Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

V svrho varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi

pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblastev. (60—10) (22)

Najstareje, najpristneje, najoeneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesti in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“.** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe **zeleno tiskane** varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nč vrednejo ponaredbo **Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

☞ **Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.**

ADOLF THIERRY, lekarnar

v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

C. in kr. priv. in odlikovana tovarna raznih likerov in maraskina

(Maraschino di Zara)

R. VLAHOV v Zadru.

1861.

Najbolji, najzdraveji in najglasoviteji liker na svetu proti slabemu želodcu itd. je

VLAHOV

Kdor si hoče ohrani **zdrav želodec**, kdor se želi **dobro** počutiti, biti vesel, obvarovati si **zdravje**, pije naj po celem svetu razširjeni od vseh hvaljeni liker Vlahov, katerega iz zelišč kršne Dalmacije **edini na svetu napravlja R. Vlahov v Zadru.**

Varujte se ponarejanj in zahtevajte vedno pravi Vlahov iz Zadra, katerega je dobiti v vsaki trgovini in kavarni.

(11)

Odlikovanja:

Založnik Nj. c. in kr. Visokosti presvitlega gosp. nadvojvoda Leopolda Salvatorja.
Založnik kraljevske hiše Lussignan, Pariz.
Častni član italijanskega zavoda „Pogresso“ z odlikovalno svetinjo.
Privilegiran od vlade Zveznih držav severne Amerike.
Odlikovanje s poprsjem Libertadora, republike Venezuela.

Odlikovan na sledečih razstavah:

Dunaj 1873.
Svitinja za zasluge.
Neapel 1880.
Svetinja I. razreda.
Kalkuta 1883—84.
Velika svetinja.
Neapel 1885.
Zlata svetinja.
Spa (Belgija) **1891**
Zlata svetinja.
Skradin 1875.
Zlata svetinja.
Trst 1882.
Zlata svetinja.
Cork (Irska) **1884.**
Častna diploma.
Zagreb 1891.
Zlata svetinja.
Bordeaux 1892.
Zlata svetinja
Berlin 1892.
Zlata svetinja.

Moji izdelki se razpošiljajo in prodajajo v:

Avstro-Ogerski,
Italiji,
Nemčiji,
Angliji,
Rusiji,
Švediji in Norvegiji,
Švici,
Danski,
Turčiji,
Grški,
Španiji,
Portugaliji,
Rumuniji,
Srbiji,
Bolgariji,
Črnigori,
Otoku Malta,
Belgiji,
Zjedinjenih državah amerikanskih,
Braziliji,
Meksiki,
Argentinji,
Indiji,
Kitajski,
Japonski,
Egiptu,
Perziji,
Arabiji,
Alžeriji,
Tunisu,
Maroku,
Otoku Kipru.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**